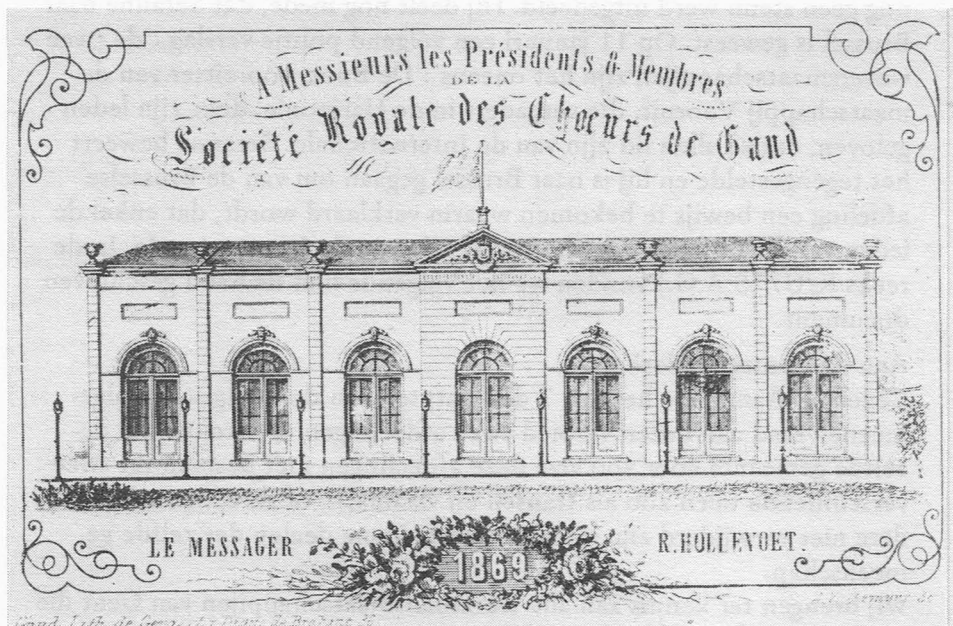

GENT IN 1869

2 januari : Te koop : twee woonhuizen. Veirepstraat, 16 en 18 benevens een beluik van twaalf huisjes met ingang langs een poortje, te samen 605 M2 groot. Verhuurd tegen 872,50 fr. per jaar. Dit geeft ongeveer voor de beluikhuisjes een frank per week en voor de twee overige huizen 2,38 per week.

4 januari : In 1869 zijn er talrijke stakingen. Een eerste staking bij de firma De Leener voor een hoger loon. De maatschappij verleent geen steun zo gezegd omdat de staking is begonnen zonder de tussenkomst van de vereniging, maar vermoedelijk wel omdat er geen geld in de kas is. Na enkele dagen gaan de stakers terug aan het werk. Omstreeks 8 januari een volgende staking bij Parmentier : zeventien wevers vroegen hun werkboek. Na een mislukking van de onderhandelingen gaf De Boos de raad elders werk te zoeken. Op 26 januari opnieuw staking bij De Leener : 95 wevers verlaten het werk, omdat een vijftal stakers van het begin van de maand niet meer aanvaard zijn. Op het einde van de maand gingen de stakers opnieuw aan het werk. Tijdens de laatste stakingen verspreidden de stakende wevers een bedelbrief.

6 januari : Hendrik Waelput, laureaat in de grote muziekwedstrijd, werd benoemd tot directeur van de muziekschool te Brugge.

De politiecommissaris deelt aan de hoofdpolitiecommissaris mede, dat de stakende wevers nog geen vergadering hebben gehouden en dat nog geen steun werd uitgedeeld. Hij deelt nog mede, dat Seranne naar Brussel is geweest. Op 11 januari een volgend politie-verslag : de twee weversmaatschappijen zijn het oneens : De Boos, voorzitter van de maatschappij Vooruit, die vergadert in de Harmonie, doet zijn leden geloven, dat ze allen lid zijn van de Internationale. Seranne beweert het tegengestelde en hij is naar Brussel gegaan om van de Brusselse afdeling een bewijs te bekomen waarin verklaard wordt, dat enkel de leden van de Broederlijke Wevers lid zijn van de Internationale. In de reeks R/U7 (S.A.G.) vonden we het volgende met de hand geschreven document.

Aan de Gentsche Werkers,
 Gezellen. Aanzijnde het art. 7 der statuten van den Belgischen algemeen raad aan dezen verbied twee afdeelingen te erkennen in dezelfde gemeente voor zoo veel deze afdeelingen niet bestaan uit twee verschillende talen zoo als fransch en vlaamsch, of de eene van de andere niet verwijderd zijn in twee verscheidene deelen der zelfde gemeenschap.

Wij brengen ter kennis aan alle werkmansmaatschappijen van Gent die

zich willen verbinden aan de Internationale Werkers vereeniging, dat den algemeenen raad van België in zijn zitting van dezen dag en gevolgentlijk aan de magt die hij ontvangen heeft in het Belgisch congres van 25 december besloten heeft alleenlijk te erkennen als afdeeling der Internationale te Gent deze die gesticht is door de Broederlijke Wevers van Gent en die daarenboven de weversmaatschappij, spinners en schilders begrijpt.

Bij gevolg de werkersvereenigingen en de werklieden, die zouden willen opgenomen worden zijn verzocht zich aan het bovengemelde verbondgenootschap aan te bieden.

Brussel den 14 januari 1869

Volgen zeventien handtekingen, die wel interessant zijn voor Brussel. Als slot : Brismée, boekdrukker te Brussel.

Seranne heeft dus voorlopig het pleit gewonnen. Maar... een politieverslag van 18 januari deelt ons mede : de genaamde Karel De Boos is tot voorzitter verkozen van de twee verenigingen. Hij is vrijgesteld van werk en zal voor zijn opdracht 25 fr. per week ontvangen. De politiecommissaris voegt bij zijn verslag een exemplaar van een stroobiljet. K. De Boos heeft de strijd gewonnen. Hij belegt een vergadering op 24 januari.

Over die vergadering in de herberg de Harmonie op zondag 24 januari hebben we ook een politie-verslag. Er waren ongeveer 200 aanwezigen, waarbij een meerderheid aan vrouwen. Na het concert, dat anderhalf uur heeft geduurd, nam De Boos het woord. Volgens spreker zijn de winsten van de fabrikanten en de wedden van de fabriekdirecteurs niet in verhouding met de lonen van de werklieden. De huishuren zouden de eigenaars 15 % tot 17 % interest bezorgen. Daarna vond hij de stakingen zoals ze geleid worden ondoeltreffend. Het werk verlaten om het de volgende dag te hernemen is een grote fout. Vooraf moet er een groot reserve-fonds worden aangelegd om de stakers te kunnen helpen in hun strijd voor een hoger loon. Om de gedane vergissingen te kunnen verhelpen is er slechts één middel : in een kas samenbrengen niet enkel de bijdragen van de wevers, niet enkel de bijdragen van de verschillende beroepen van het land, maar wel al de bijdragen van de werklieden van al de landen. Met dit geld zal men fabrieken oprichten om de fabrikanten te bestrijden en zal men arbeiderswoningen bouwen.

Op zondag 31 januari houdt de Gentse afdeling van de Internationale nog een vergadering. Volgens het politie-verslag waren er ongeveer 150 toehoorders. Aan het bureau : Seranne, Ring Napoleon, schilder, Vandenberghé Louis, drukker te Brugge en Van Duyse Hermann.

MAATSCHAPPIJ

Gent, den 18 Januari 1869.

VOORUIT

ONDER WEE-DRUCK

BEMID UWE NAASTEN.

Bericht aan de leden en aan alle werkers van Gent,

Op Zondag, 24 Januari 1869, om 6 ure s' avonds, zal er in de herberg de *Harmonie* (Lokaal der maatschappij), hoek der St-Hubertstraat, een zang- en toonkundige avondstond plaats grijpen; bestaande in:

1° Zang; 2° Voordracht door Karel Deboos; onderwerp: *Uitlegging tot het tot standbrengen eener werkers maatschappij tot aankoop van werkerswoningen*; 3° Zang.

Wij rekenen op uwe tegenwoordigheid en blijven met eerbied de leden der maatschappij *Vooruit*.

De ingang is vrij en kosteloos.

Vandenberghé betreurt de geringe belangstelling. Hij poogt aan te tonen hoe noodzakelijk het voor de werkman is aan te sluiten bij de Internationale. Van zodra de geest van de Internationale zal verspreid zijn in al de delen van de wereld, zullen werklieden van een stad niet gaan werken op plaatsen, waar de arbeiders in staking zijn voor loonsverhoging. Seranne zegt, dat sedert 1830 geen enkel werkman heeft kunnen bekomen, dat hij van de rechten geniet, die door de Grond-

wet worden verleend. Hij betreurt de onverschilligheid van de Gentse arbeiders, die niet bereid zijn aan te sluiten bij de Internationale. Terwijl een aantal toehoorders de vergaderzaal verlaten, verklaart Seranne dat over veertien dagen een nieuwe vergadering zal worden ingericht.

8 januari : De maatschappij Concorde, die sedert acht jaar geen bal had ingericht, heeft besloten er dit jaar een in te richten.
De bouwwerken van het hospitaal zijn bijna voltooid.

22 januari : Te Laken overleed prins Leopold. Hij werd geboren op 12 juni 1859.

31 januari : Aanbesteding voor het bouwen van een nieuwe kerk te Ledeberg. Het bestek bedraagt 152 485,74 fr. Een K.B. van 23 maart zal aan de kerkfabriek de toelating verlenen een kerk te bouwen op de grond, die de kerkfabriek heeft ontvangen van de erfgenamen van notaris Eggermont. Op 15 augustus lezen we in De Godsdienstige Week voor Vlaanderen : "De grondvesten van de nieuwe kerk te Ledeberg zijn voltooid. Maandag 16 augustus zal de bisschop de eerste steen wijden". De kerk werd ontworpen door architect De Perre.

2 februari : De gemeenteraad besluit de stenen Appelbrug, gelegen tussen de Zeurzaksteeg en de Breidelsteeg (thans volledig genaamd Jan Breydelstraat) te vervangen door een ijzeren draaiende brug, also kan de brug ongeveer een halve meter worden verlaagd.

De Italiaanse troep, die Rigoletto opvoerde, is zeer gunstig onthaald. De artiesten zullen ook Il Barbieri di Siviglia en Il Trovatore opvoeren.

Er bestaat een broodmaatschappij in de herberg Het Trompetje in de Molenaarsstraat.

6 februari : De Uilenzangerskring A.B.C. zal morgen de voornaamste koffiehuizen en herbergen bezoeken en er geld inzamelen te voordele van het Werk der Kinderkribben. Op 24 februari zal le Septentrion vierhonderd frank aan het werk schenken.

8 februari : De Vlaamsch Liberale Vereeniging heeft besloten tien exemplaren aan te kopen van de gedichten van Emiel Moyson als bewijs van hulde aan deze volksdichter.

Op dinsdag 9 februari (carnaval) zal de menslievende kring Hulpfonds der Armen gevestigd in de herberg De Vier Emmers in de Barrestraat duizend kg. tarwebrood en 6000 kg. kolen uitdelen.

In de Beurzencourant verschijnt een aankondiging voor een inschrijving op de leningen uitgegeven door Chemins de Fer de l'Est-hongrois (la communication la plus directe entre Vienne, Galatz, la Mer Noir et

STAD GENT.

MEDEBURGERS!

Eene treurige gebeurtenis heeft België en de Koninklijke Familie getroffen.

Zijne Koninklijke Hoogheid, de Hertog van Brabant, vermoedelijke erfgenaam der Kroon, is heden nacht ten één ure, op het kasteel van Laeken, aan de gevolgen eener vrede ziekte bezweken.

De dood van den jongen Prins, zoo vroegtijdig aan de hoop der natie ontrukkt, zal eene algemeene droefheid doen ontstaan.

Het is met een gevoel van diepe smart dat het College dit groot ongeluk ter uwer kennis brengt.

Gedaan ten Stadhuize, den 22 Januari 1869.

Graaf DE KERCHOVE.

De Gemeente Secretaris,

C. WÆLBROECK.

CONCITOYENS!

Un douloureux événement vient de frapper la Belgique et la Famille Royale.

Son Altesse Royale le Duc de Brabant, l'héritier présomptif de la Couronne, a succombé à une cruelle maladie, au château de Laeken, ce matin à une heure.

La mort du jeune Prince, enlevé si tôt aux espérances de la nation, excitera des regrets universels.

C'est avec un sentiment de profonde tristesse que le Collège porte ce grand malheur à votre connaissance.

Fait à l'Hôtel de Ville, le 22 Janvier 1869.

Comte DE KERCHOVE.

Le Secrétaire Communal,

C. WÆLBROECK.

l'Orient) en door Chemins de fer de la ligne internationale de l'Italie par le Simplon.

Op 21 december 1863 had Jan Albert op de parochie Heilig Kerst het genootschap tot begrafenis opgericht. De bijdrage bedroeg twee centimes per week. De leden boven de acht jaar werden begraven met een middelbare lijkstaf gegarnierd met lint en koperen nagels, het kruis met een zilveren galon versierd, alsook een gelezen mis en vijf frank voor het huren van de rijtuigen. Voor de leden jonger dan acht jaar werd een geweven kist gegeven met zilveren galon en koperen nagels plus 2,50 fr. voor het rijtuig. Het jaar 1866 was voor het genootschap een zware beproeving. (cholera-epidemie). In 1869 werden de activiteiten van het genootschap uitgebreid over de parochies Sint-Augustinus, Sint-Michiels en Sint-Jan-Baptiste.

17 februari : Te Gent overleed Lodewijk De Potter, Vlaams letterkundige. Hij werd geboren te Rumbeke op 22.9.1792 en was leraar aan het atheneum te Gent tot in 1850, waar hij Latijn en Nederlands onderwees. Hij was enkele jaren voorzitter van het Vlaamsch Verbond.

24 februari : Het Werkmansgenootschap tot aankoop van levensmiddelen bestaat thans twee jaar en telt 303 leden. In januari 1869 beliep de verkoop : kruidenierswaren : 3 133,15 fr., broodbakkerij : 1 529,97 fr., steenkolen : 624,76 fr. Totaal : 5 287,88 fr.

Op 27 februari zal de Gazette van Gent een brief van een winkelier publiceren, waarin gevraagd wordt bij de gewone winkeliers te kopen, daar dit voordeliger is en dat de winkeliers patent en belasting betalen. Op 3 maart zal de voorzitter Désiré Verbrugghe antwoorden : de maatschappij betaalt ook patent, het bestuur bestaat uit achttien werklieden uit verschillende ambachten, de prijzen zijn niet hoger dan in de winkels. Het doel van de maatschappij is verzedelijking en opbeuren van de werkende klas door spaarzaamheid en voorzienigheid. Elk lid moet eerst honderd frank in het genootschap bezitten, vooraleer hij een deel van de winst kan ontvangen. Het Werkmansgenootschap zal twee succursalen oprichten (Rooigemstraat en op Sint-Pieters).

26 februari : Bij Vandenhove gaan 200 wevers in staking. Ze beweerden slechts negen frank per week te kunnen verdienen; volgens de patroon zestien frank. Op 8 maart gaan de wevers terug aan het werk met een geringe loonsverhoging.

3 maart : We vernemen, dat de heer Modest de Noyette de zegepraal heeft behaald in een wedstrijd tussen de bouwkundigen van Gent voor het maken van een ontwerp van een groot magazijn, dat op de hoek van de Veldstraat en de Bennesteeg zal worden opgericht. Het betreft

hier het hoekhuis van het huidige magazijn Au Coin de Rue.

Op 8 maart waren tachtig wevers van de firma Bracq-Vercruysse, Corianderstraat, in staking : ze vroegen een beter loon, beter materiaal en de afschaffing van sommige werkreglementen. De staking zal duren tot 13 april : het was tot heden de langste staking. Gedurende de staking zullen een vijftal bedelbrieven door de wevers van Bracq worden verspreid. Op 17 maart rapporteert de politiecommissaris : "De wevers van Hooreman-Cambier hebben het werk hernomen met een opslag van een frank per stuk. Bij Bracq-Vercruysse werden veertien werklieden, die geen lid zijn van de maatschappij Vooruit aanvaard. Gisteren woonden een dertigtal wevers een vergadering bij in de Harmonie. De Boos verbood de stakende wevers het werk te hernemen. Hij zegde, dat de arbeiders sterker waren dan de fabrikanten en wees naar het voorbeeld bij Vandenhove. Volgens de politiecommissaris stelde De Boos voor in elke fabriek de namen van de werklieden te laten uithangen en slechts te willen werken met leden van de maatschappij. Volgens de politie zijn op 5 april een vijftigtal stakers van Bracq samengekomen in de herberg Den Duitsch; ze hebben er een glas bier gedronken. Tot heden werd in het lokaal nog geen geld uitgedeeld. Op 3 april vernemen we, dat de vergadering van de Gentse afdeling van de Internationale, die moest gehouden worden in de herberg Artevelde, Vrijdagmarkt, niet is doorgedaan omdat Van Duyse H. vergeten heeft de oproepbiljetten uit te delen. Volgens dit verslag zou de Gentse afdeling van de Internationale, genaamd E. Moyson, een duizend leden tellen. Slechts een tiental personen waren aanwezig. Er was nog een meeting op 11 april in De Polka, die werd bijgewoond door ongeveer 700 werklieden en waar De Boos en Seranne het woord voerden. Op 13 april gingen 44 wevers terug aan het werk, een aantal week uit naar Frankrijk. Uit een politieverslag blijkt, dat op 18 april aan de stakende wevers wordt medegedeeld, dat de fondsen van de weversmaatschappij zijn uitgeput en dat dezen, die geen werk te Gent konden vinden, werd aangeraden naar Frankrijk te gaan om werk te zoeken.

Vermoedelijk was dit het laatste publiek optreden van Seranne. Einde april of begin mei zal Seranne Gent verlaten en zich met zijn vrouw vestigen te Wasemmes bij Rijsel, waar hij werkt in een weverij. Seranne is dan 27 jaar oud. Hij overleed te Rijsel op 10 mei 1919. Hoe dit vlug verdwijnen van het toneel te verklaren ? Seranne kon zeker geen werk meer krijgen te Gent. In zijn strijd met De Boos trok hij aan het kortste eind. De meeste stakingen kenden geen succes. Door armoede gedreven en ontmoedigd verliet hij Gent en volgde aldus de raad, die

Gent, den 3 Maart 1869.

Werkers van Gent,

Wij voeden de hoop dat gij onzen strijd zult goedkeuren, die wij hebben aangegaan tot verkrijging van een centiem per meter verhooging op onzen tarief, vermits wij heden zoover gebracht waren, dat wij de meesten onder ons geene negen franks in de week meer en wouwen.

Broeder, wij rekenen op eene ondersteuning van uwentwege tot voortzetting van onzen strijd en opdat wij zouden kunnen volharden.

Wij blijven de wevers van den heer VAN HOVEN.

Broeders, gelief uwe penningen te storten, op Zondag 7 Maart, van 9 tot 12 ure 's morgens in de *Harmonie*, hoek der St-Hubertstraat, of bij PIER KUON, in de herberg *den Duitsch*, bij de St-Jacobskerk.

Gent, boedrukk, F.-L. Dullé-Plus, Hoogpoort, 27.

hij zelf aan stakende wevers had moeten geven.

Bij dit verhaal zijn we verplicht nog de volgende beschouwing toe te voegen : voor 1869 geven de kranten practisch geen berichten over de stakingen, we kunnen enkel steunen op de politieverslagen. We weten also niet nauwkeurig wat er allemaal gebeurd is. Zo zegt het politieverslag van 18.1.1869 duidelijk "Le nommé Ch. De Boos a été élu président des deux sociétés. Il sera exempt de travailler..." Volgens een verslag van 9 juli werd Pierre Van Damme, wever bij de Hemptinne, oud 26 jaar en gehuwd zonder kinderen, tot voorzitter van de Broederlijke Wevers verkozen. "Il résulte des renseignements obtenus que ses antécédents, sa conduite et sa moralité sont exempts de reproche". De politie moet deze inlichtingen als zeer belangrijk aanzien, want het verslag is bestemd voor de administrateur van de openbare veiligheid, voor de gouverneur en voor de procureur des konings.

19 maart : Dokter A. Vermeulen, hoofdgeneesheer van het krankzinnigengesticht voor vrouwen en van het gesticht Het Strop is naar het kasteel te Laken geroepen bij keizerin Charlotte.

22 maart : De gemeenteraad verleent aan het Bestuur der Burgerlijke Godshuizen de toelating het godshuis Schreiboorn (opp. : 3 155 m²) te verkopen voor 167 500 fr. Op 20 oktober zal de Godsdienstige Week meedelen, dat kanunnik De Decker, algemeen overste van de Zusters van Liefde en van de Zusters van de Kindsheid Jezus eigenaar geworden is van de vermaarde kapel van O.L. Vrouw der Zeven Weeën, beter gekend onder de naam Schreiboorn.

De gemeenteraad verleent de toelating aan een eigenaar op de Groendreef een beluik van dertig woningen, elk 16 M². groot, te bouwen. Het reglement van de brandweer, dat dagtekende van 30.1.1830, wordt herzien. Het volledig korps telt 80 manschappen : een kapitein, een luitenant, een onder-luitenant, een sergeant-majoor, vier sergeanten, 13 korporaaals, 34 sapeurs, 2 hoornblazers en 23 pompiers. De onder-officieren en soldaten ontvangen een soldij, alsook kazernering, vuur en licht kosteloos. Ze mogen niet huwen zonder de toelating van het College van Burgemeester en Schepenen. De officieren worden kosteloos gehuisvest. Bij afwezigheid op het appel, bij het onderricht, bij ongehoorzaamheid en voor dronkenschap kunnen de manschappen gestraft worden met één tot acht dagen politiezaal. Bij herhaling : cachot. De manschappen, die hun kledij of andere voorwerpen verkocht of verpand hebben, kunnen gestraft worden met vijftien dagen cachot, waarbij één dag op twee op water en brood. De gestraften met kamerarrest worden per dag straf afgehouden : sergeant-majoor : 30 cent., sergeant. : 24 cent.; korporaal : 20 cent., pompier : 10 cent.

Gent, den 13 Maart 1869.

Werkers van Gent,

Gelief uwe penningen te storten voor de wevers van den heer BRACQ en van den heer HOOREMAN, als onderstand voor hunnen strijd.

Bij deze kondige wij u alle aan, dat er op Dinsdag 16 Maart, eene meeting gehouden zal worden in de Harmonie, op St-Pieters, hoek der St-Hubertstraat, en Woensdag in de herberg Zacheus, op het heilig Kerst, bij de straat van Berouw, telkens om 6 ure 's avonds.

Wij blijven in afwachting uwer komst.

De wevers van de heeren BRACQ en HOOREMAN.

DAGORDE DEZER ZITTING :

- 1° Strijd van Bracq en Hooreman:
- 2° Om onderstand aan dezelfde te doen.

Broeders, gelief uwe penningen te storten, op Zondag 21 Maart, van 9 tot 12 ure 's morgens in de *Harmonie*, hoek der St-Hubertstraat, of bij PIER KUON, in de herberg *den Duitsch*, bij de St-Jacobskerk.

CONCOURS DE VÉLOCIPÈDES

A GAND,

le **Dimanche 11 Avril 1869,**

à 2 1/2 heures précises de relevée, au **boulevard du Béguinage.**

PROGRAMME DES COURSES.

VITESSE.

1. — **Vélocipèdes à 3 roues.**
1^r Prix. — Une médaille en vermeil.
2e id. id. en argent.
2. — **Vélocipèdes à 2 roues.**
1^r Prix. — Une médaille en vermeil.
2e id. id. en argent.

LENTEUR.

3. — **Vélocipèdes à 2 roues.**
1^r Prix. — Une médaille en vermeil.
2e id. id. en argent.

OBSTACLES.

4. — **Vélocipèdes à 3 roues.**
1^r Prix. — Une médaille en vermeil.
2e id. id. en argent.
5. — **Vélocipèdes à 2 roues.**
1^r Prix. — Une médaille en vermeil.
2e id. id. en argent.

Vélocipèdes de petite dimension à 2 et à 3 roues.

Course de vitesse. spécialement réservée aux enfants.

Prix. — Une médaille en argent.

Dans les Courses de vitesse et à obstacles le premier arrivant a le 1^r prix et le second arrivant le 2e prix.

Dans les Courses de lenteur le dernier arrivant a le 1^r prix et l'avant dernier arrivant le 2e prix.

Dans chaque Course il ne partira que trois concurrents à la fois.

PLACES RÉSERVÉES SUR L'ESTRADE :

Premières 2 fr. — Secondes 1 fr.

Straffen met politiezaal : het dubbel, cachot : driedubbel.

8 april : Twee van onze medeburgers, de heer Jozef de Hemptinne en de heer Willem Verspeyen, beiden afgevaardigden van het Comité van de Pauselijke Werken, zijn naar Rome vertrokken om de Paus ter gelegenheid van zijn jubileum het adres van de Belgische katholieken aan te bieden.

11 april : De wedstrijd voor velocipeden op de Begijnenvest op 31 maart werd een fiasco. Aan het feest had de Eliehnde Fanfare van Keulen met veertig leden haar medewerking verleend. Het feest werd hernomen op 11 april en lokte een massa toeschouwers.

19 april : De gemeenteraad besluit een square aan te leggen op het Arteveldeplein. Op de Vrijdagmarkt zullen 56 rode kastanjbomen worden geplant. Na een lange discussie keurt de gemeenteraad het besluit goed een overdekte markt te bouwen met twintig stemmen tegen twee en drie onthoudingen. De vraag "Moet er een overdekte markt komen op de Groentenmarkt" wordt goedgekeurd met veertien stemmen tegen elf. Een volgende vraag "Moet er een overdekte markt komen tussen het Stationsplein en de Lange Violettenstraat" wordt op dezelfde wijze goedgekeurd. Gelukkig moet er tussen de goedkeuring en de uitvoering nog heel wat water door de Schelde vloeien en kan nog veel gebeuren.

De gemeenteraad herziet nog het lastencohier voor de uitbating van de opera. De duur van het toneelseizoen bedraagt zes maand. De prijzen voor een abonnement (twaalf vertoningen) bedragen : loges 1° rang en stallen : 32 fr., loges voor officieren : 25 fr., loges 2° rang : 20 fr., parquet : 17,50 fr. Zonderling is wel het volgende : parquet voor militairen (tot kapitein) infanterie : onderluitenant : 7 fr., luitenant : 8 fr., kapitein : 11 fr. De officieren van de kavalerie, artillerie en genie betalen echter respectievelijk 9, 11 en 13 fr.

24 april : Multatuli houdt een lezing in de zaal Sodaliteit over het onderwerp "Over vrije studie", waaronder Multatuli verstaat het onbelemmerd streven naar waarheid. Op 26 april zal hij in het Van Crombrugghegenootschap voor de leden van het Willemsfonds, de Taal is gansch het Volk en het Van Crombrugghe-genootschap voorlezen uit eigen werk.

25 april : Gisteren zijn in een openbare veiling verkocht behalve enkele oude eiken planken, verscheidene oude versiersels, voortkomend uit de kapel van het Prinsenhof, dit volgens de aankondiging. Men weet dat de fabriek van Juff. Coppens in het Prinsenhof werd opgericht in het overschot van de gebouwen van het paleis, waar de machtige vorst

MACHINE

à Laver, Tordre et amidoner, au moyen de Rouleaux en caoutchouc.

MAISON FOLLETT.

JOSEPH J. PERRY,

Maisons anglaises et américaines.

4, Rue du Musée,

Bruzelles.

Cette machine est indispensable à toute ménagère qui étudie la propreté, la conservation de son linge et l'économie du temps et de l'argent. — Elle presse l'orpure et l'eau hors du linge et l'on évite ainsi le dommage qu'on fait à celui-ci en le tordant. La pression

MAISON FOLLETT.

JOSEPH J. PERRY.

Maisons anglaises et américaines

18, Vieux marché-au-Blé,

Anvers.

étant produite par des bandes élastiques, on peut passer aux rouleaux une grosse couverture avec la même facilité qu'une pièce de la plus fine dentelle, et les boutons, agrafes, etc., ne se cassent pas.

Prix. — 25 francs et au-dessus. (570)

Keizer Karel werd geboren en dat thans wordt afgebroken. Het enige wat van het gebouw, vroeger omgeven door wallen en met zes prachtige poorten en 300 kamers, nog overblijft, is de overwelfde poort.

(Gazette van Gent)

Gouvernement impérial de Russie. 555 5000 obligations de 500 fr. Emise au prix de 317,50 fr. avec jouissance d'un intérêt annuel de 20 fr. On peut souscrire sans frais chez M. Verhaeghe-De Nayer à Gand.

In april waren er korte stakingen bij van Heulebroeck, bij Van Dinter en bij Lamotte. Op 28 april brak een staking uit bij Rey te Ledeberg. De werklieden klaagden over de slechte grondstoffen en gezien ze per stuk betaald werden, daalde aldus hun loon. De Boos had hier zeker de leiding. Op 5 mei hield De Boos een vergadering in de herberg De Maagd van Gent te Ledeberg. Op 3 mei hadden de stakers tijdelijk het werk hernomen op voorwaarde, dat zij in hun veertien dagen zouden gesteld worden, wat betekent dat ze daarna hun werkboekje zouden ontvangen. De Boos vergaderde eerst met jonge werklieden (van elf tot veertien jaar). Hij zegde hun, dat ze niet mochten werken na het einde van de veertien dagen en dat de weversmaatschappij hun elk drie frank per week zou geven plus vijftig centimes om te verdrinken. Volgens het politierapport verlieten de kinderen opgewekt het lokaal. Ze verklaarden dat ze elk tien centimes hadden gekregen. Daarna hield De Boos een vergadering voor de volwassenen. De Boos gaf hun de opdracht te staken na het einde van de veertien dagen en dat men dezen, die bereid waren tot werken, dit moest verhinderen. Op 18 mei zullen de stakers bij Rey het werk hernemen.

Uit een ander verslag vernemen we, dat een zekere Bracq L. de voorzitter zou zijn van een maatschappij van hekelaars met zetel in de herberg In den Hollandschen Wagen op het Sluizeken.

In de loop van 1869 vallen nog een negental weversstakingen te vermelden : bij De Leener in juni. bij Rey, Hooreman-Cambier, Delacroix, De Leener, Vandenhove en nog eens Hooreman-Cambier in augustus, bij De Leener in november en bij De Brouckere in december. Bij Hooreman-Cambier valt het incident te vermelden tussen een zekere De Regge en De Boos. De Regge moet gewerkt hebben tijdens een staking. De wevers eisten, dat de Regge werd ontslagen, maar de patroon verplaatste enkel de betrokkene. Toen dit werd ontdekt zou De Boos zijn tussengekomen en aan De Regge gezegd hebben dat hij in geen enkele fabriek zou toegelaten worden door de wevers. De Regge legde nu een klacht neer bij de rechtbank en De Boos werd veroordeeld tot een boete van 50 frank en 700 frank schadevergoeding

aan De Regge. De Boos ging in beroep, maar de uitspraak werd bevestigd. De Boos kon natuurlijk niet betalen en zijn meubels werden aangslagen en verkocht. (zie Jan Dhondt : Hommes et Pouvoirs. Un militant Gantois de la première Internationale blz. 369, alsook Paul Verbauwen : Schetsen uit mijn leven of de Geschiedenis der Gentsche Wevers blz. 43.)

2 mei : Ferdinand Van der Haeghen is tot bibliothecaris van de universiteit benoemd als opvolger van baron Jules de Saint-Genois.

9 mei : Gedurende zijn verblijf in Rusland zal de burgemeester vervangen worden door schepen De Leu. We vernemen, dat de heer Rolin zijn ontslag gegeven heeft als stafhouder der orde van de advocaten om directeur te worden van de vlasmaatschappij La Lys in vervanging van wijlen de heer Rosseel.

13 mei : Amb. Verschaffelt heeft zijn bloemisterij overgelaten en gaat zich uit de handel terugtrekken. Hij stond aan het hoofd van onze hofbouwers en heeft er veel toe bijgedragen om de voor onze stad zo belangrijke nijverheid een hoge bloei te brengen. Zijn kunde werd door geheel Europa hoog geschat en veel vorsten vereerden hem met ridderkruisen.

16 mei : Op zondag 16 mei behaalde de Koormaatschappij te Reims de prijs van uitmuntendheid en de internationale prijs. De jury bestond uit Gevaert, Massenet, L. Delibes, Ambr. Thomas. De terugkeer van de winnaars was een ware triomftocht. Aan het station was het muziekkorps van de burgerwacht opgesteld. De overwinnaars werden bedolven onder een zee van bloemen. In de optocht naar het stadhuis stapten veertig maatschappijen. De straten waren zwart van het volk. Als prijs had de Koormaatschappij ontvangen : een gouden medaille (waarde 50 fr.), 1800 fr. in geld en honderd flessen Champagne, alsook een bronzen beeld (waarde 1200 fr.)

Te Gent overleed Alexander de Vigne, muzikant bij het orkest van de opera. Hij was de broeder van de kunstschilders Felix de Vigne en Ed. de Vigne en van beeldhouwer P. de Vigne-Quyo.

27 mei : De gemeenteraad keurt de herstelling van de Sint-Jacobskerk goed. De kosten werden gedragen door de kerkfabriek. De werken stonden onder de leiding van architect Van Assche en zullen duren tot in 1906. De lezers weten, dat in de Sint-Jacobskerk het praalgraf te zien is van Jan Palfijn, gemaakt in 1784 door Ch. Van Poecke. De gemeenteraad besluit ook de werken tot verbreding van de Bagattenstraat verder te zetten. Tenslotte geeft de gemeenteraad aan de eigenaar Facon de toelating twee straten aan te leggen : de Eksterstraat

BANQUET
offert par
les Membres honoraires de la Société Royale des Chœurs,
aux Membres exécutants
et à leur Directeur

M. ED. DE VOS,
à l'occasion
DU PRIX D'EXCELLENCE
et du Grand Prix d'Honneur International,
remportés au Concours de Reims.

19 Juin 1869.

MENU.

Carpe de saumon sauce aux câpres.

Filet de bœuf à la Mouglass.

Chapons du Mans et salade.

Voies de veau piquées à la gelée.

Buisson de homards.

Pâtisseries.

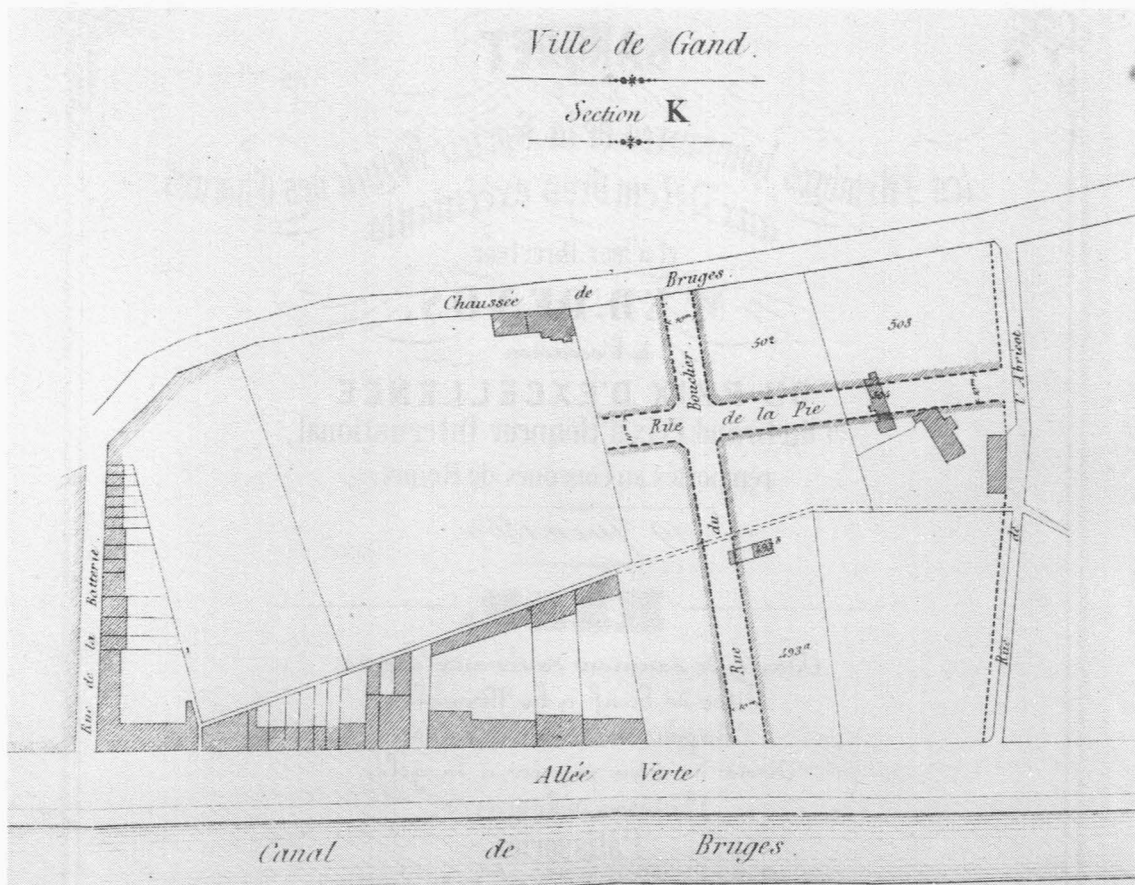
Gâteaux Savarin, Biscuits de Reims.

Fruits & Dessert.

Confié aux soins de Mr H. WALIN, Successeur de la Maison AUBRY.

PRIX DES VINS.

<i>St Estèphe</i>	fr. 2-50
<i>St Julien</i>	" 3-50
<i>Margaux</i>	" 4-
<i>Larose</i>	" 5-
<i>Manuel & Cie (Clef de Sol)</i>	" 7-
<i>Bouzy, Pommery et Grèno</i>	" 8-
<i>Mumm (Fleur de Sillery)</i>	" 8-
<i>Roederer (Carte blanche)</i>	" 9-

en de Beukelaarstraat (beide op de Brugsepoort).

29 mei : Ambr. Verschaffelt werd door de tsaar van Rusland gedecoreerd als hebbende het meest bijgedragen tot de luister van de grote hofbouwtenoonstelling te Sint-Petersburg. Rusland was een der beste markten voor de uitvoer van planten door de Gentse bloemisten. De volgende Gentenaars wonnen te Sint-Petersburg medailles :

Th. Bureau : grote zilveren medaille voor de plannen van serres in ijzer en hout

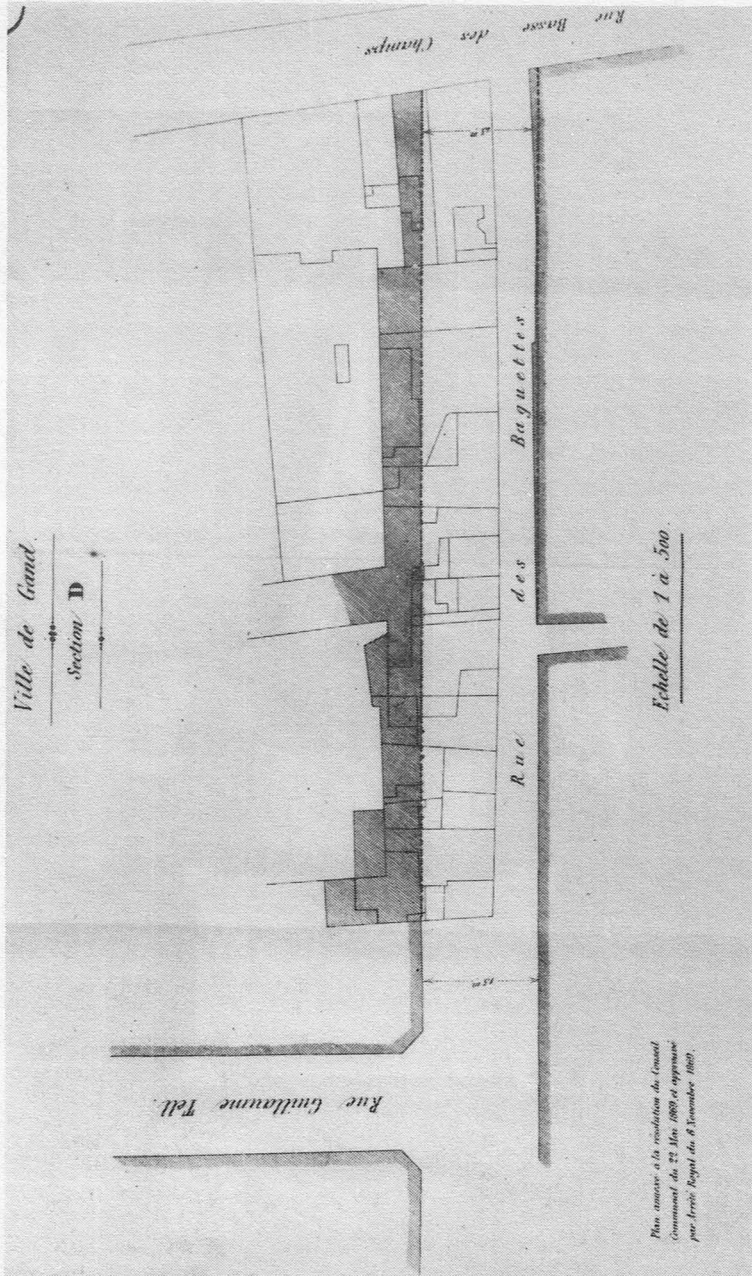
A. Dallièrè : dertien medailles

de Ghellinck de Walle : drie medailles

de Graet-Bracq : een medaille

D. Roelens : een zilveren medaille voor de plannen betreffende de verwarming van serres

Schmidt : zilveren medaille voor hofbouwwerktuigen

Praalgraf van Jan Palfijn.

Steizner : een zilveren medaille
A. Verschaffelt : twaalf medailles
Jan Verschaffelt : negen medailles
Vervaene zoon : vijf medailles

10 juni : Het nieuw burgerlijk hospitaal zal op 1 juli in gebruik worden genomen.

19 juni : Te Gent overleed Aug. De Cock, senator en schepen van Gent. Hij was ook ondervoorzitter van de Kamer van Koophandel. (geboren 30.12.1804). Hij werd begraven te Lokristi.

Vanaf 15 juni zullen de treinen op de lijn Gent-Terneuzen uit het groot station vertrekken. In het station Dampoort kan men ook opstappen.

19 juni : De gemeenteraad van Oostakker heeft beslist de broodpegel af te schaffen. Tevens werd beslist de wijk Sint-Amandsberg en de Dendermondesteenweg met gas te verlichten.

30 juni : Tijdens een vergadering van de liberale associatie in de zaal Sodaliteit werd Emile Delecourt voorgesteld als opvolger van senator De Cock. Groverman bracht kritiek op het regeringsbeleid : de onderwijswet van 1842 was financieel nadelig voor Gent; ook was Groverman van mening, dat de Gentse parlementairen sterker de belangen van Gent moeten verdedigen en dit in verband met de waterwegen, de ringspoorweg en het kanaal van Terneuzen.

Het middencomité van de katholieke kiesvereniging besloot zich te onthouden bij de komende verkiezing.

Kunstschilder Jozef Pauwels heeft een groot altaarstuk voorstellende Sint-Lievens het geloof predikend geschilderd voor de kerk van Sint-Lievens-Esse.

5 juli : De kinderkrib in het lokaal In 't nieuw Strop op Rooigem wordt zonder plechtigheid in gebruik genomen.

10 juli : De gemeenteraad herzielt het reglement van de botermarkt, dat dagtekent van 14.3.1804 en van de pluimveemarkt, dat dagtekent van 20.12.1806. Beide reglementen bepaalden, dat voortverkopers pas één uur na de opening op de markt werden toegelaten. Deze bepaling wordt voor beide markten afgeschaft.

Art. 30 van de wet van 22.7.1791 liet de gemeentebesturen toe de broodprijs te bepalen. Het K.B. van 25.1.1826 legde deze bepaling op aan al de gemeenten. De meeste bakkers kopen in 1869 geen graan meer op de graanmarkt, maar meel, waarvan de prijs niet gekend is.

STAD GENT.

BROODPRIJS.

Het College van Burgemeester en Schepenen

Bericht het publiek dat volgens het verslag des heeren Opper-commissaris van politie, het huisbrood verkocht wordt aan:

55 centimen de kilo bij:

De Schamphelaer Leo, Hooijaard, 7.
Janssens Pieter, Lievekaai, 22.
Thienpont Lodewijk, Koorlei, 3.
Van Haute François, Spagenaarstraat, 10.
De Feyter Jozef, Kanonikstraat, 107.

54 centimen de kilo bij:

Helleputte Pieter, Goudelecuplaats, 5.
Masquelier gezusters, St.-Jansdreef, 14.
Vore Adriaan, St. Jansdreef, 17.
Callebaut Leonard, Korte Zilverstraat, 35.
Verweire Jan-Bernard, Plumstraat, 9.
Colbrandt M., Dendermondschen Steenweg, 91.
Bestoop Karel, St-Amandstraat, 34.
Van Kene Pieter, St-Amandstraat, 60.

53 centimen de kilo bij:

Michiels Francois, Geldmunt, 43.
De Cuyper Jan, Kraanlei, 25.
Cabooter Jacobus, Hertogstraat, 25.
Goeminne Benedictus, Kraanlei, 1.
Van Laeken Emman., Ste-Pharaildeplaats, 29.

Gent, 31 Juli 1869.

Graaf DE KERCHOVE.
De Gemeente Secretaris.
C. WAELBROECK.

Le Collège des Bourgmestre et Echevins,

Informe le public qu'il résulte du rapport de M. le Commissaire en Chef de police, que le pain de ménage se vend à:

55 centimes le kilogr. chez:

De Schamphelaer Léon, place au Foin, 7.
Janssens Pierre, quai de la Liève, 22.
Thienpont Louis, quai au Ble, 3.
Van Haute François, rue des Espagnols, 10.
De Feyter Joseph, rue des Chanoines, 107.

54 centimes le kilogr. chez:

Helleputte Pierre, place du Lion d'Or, 5.
Masquelier sœurs, avenue St-Jean, 14.
Vore Adrien, avenue St-Jean, 17.
Callebaut Leonard, rue courte d'Argent, 35.
Verweire Jean-Bernard, rue de la Plume, 9.
Colbrandt Maurice, chaussée de Termonde, 91.
Bestoop Charles, rue St-Amand, 34.
Van Kene Pierre, rue St-Amand, 60.

53 centimes le kilogr. chez:

Michiels Francois, rue de la Monnaie, 43.
De Cuyper Jean, quai de la Grue, 25.
Cabooter Jacques, rue Ducale, 25.
Goeminne Benoit, quai de la Grue, 1.
Van Laeken Emman., place Ste-Pharailde, 29.

Gand, 31 Juillet 1869.

Comte DE KERCHOVE.
Le Secrétaire Communal.
C. WAELBROECK.

De broodpegel was reeds afgeschaft te Brussel in 1854, te Antwerpen in 1858 en te Luik in 1868. De gemeenteraad besluit de broodpegel af te schaffen. Het brood moet verkocht worden per kg. De bakkers moeten de prijzen aanduiden en op de toonbank moet een weegschaal staan. Wekelijks zal het stadsbestuur een lijst met de broodprijzen en de namen van de bakkers publiceren.

Voor de inwendige herstelling van het stadhuis wordt een krediet van 25 000 fr. voorzien.

De doorgang tussen het Belfort en het huizenblok bepaald door de Korte Ridderstraat, Poeljemarkt en Botermarkt was nauwelijks zes meter breed.

Dit was natuurlijk zeer hinderlijk voor het verkeer. De gemeenteraad beslist de kruidenierszaak De Vier Eemmers, gelegen hoek Korte Ridderstraat en Botermarkt aan te kopen voor 37 500 fr. Op 8 oktober zal de gemeenteraad het vraagstuk opnieuw bespreken : men besluit de straat te brengen op twaalf meteren men zal ook de huizen Botermarkt 14, 15 en 16 en Korte Ridderstraat 7 aankopen. Tijdens deze zitting verklaarde het gemeenteraadslid De Coster : "Moi j'ose le dire : si cela dépendait que de mon volonté, je ferais abattre cette fameuse tour, qui ne mérite pas d'être conservée au point de vue de l'art".

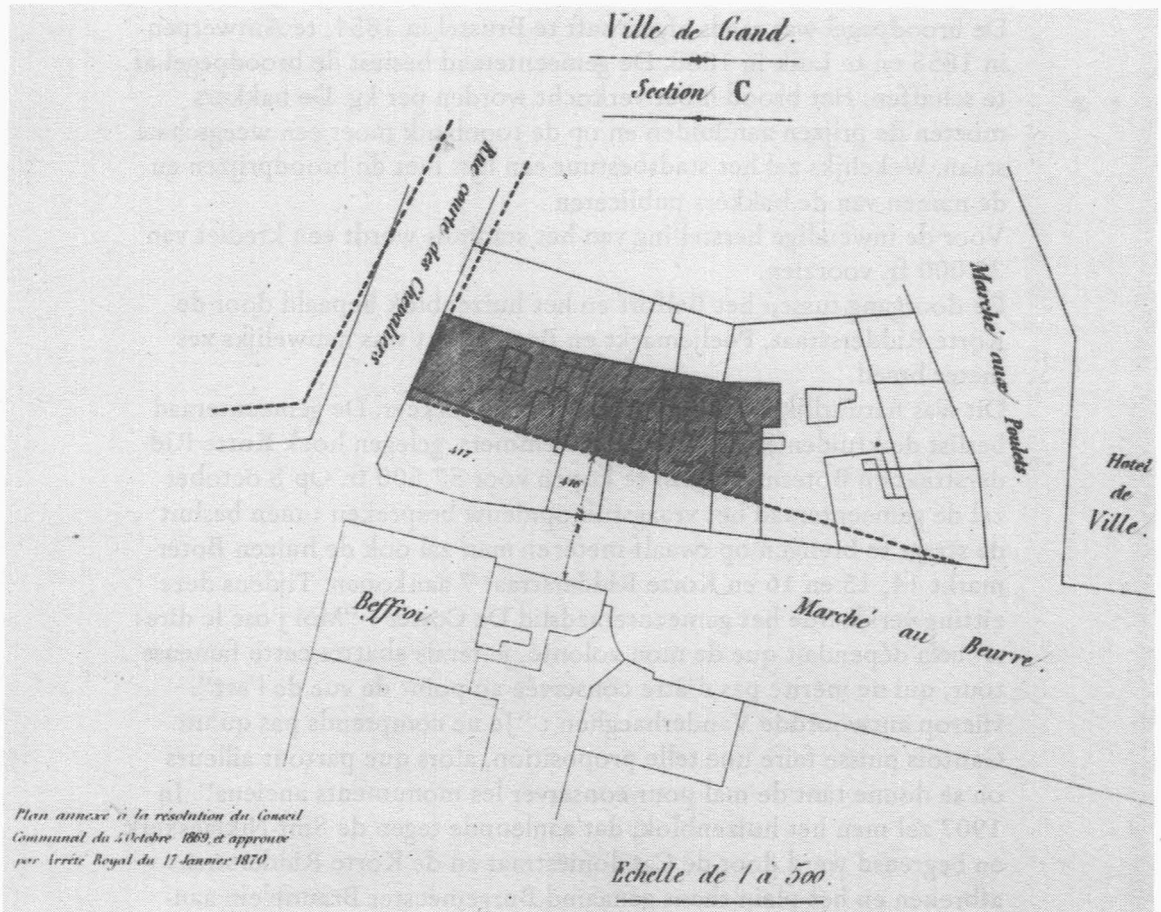
Hierop antwoordde Vanderhaeghen : "Je ne comprends pas qu'un Gantois puisse faire une telle proposition, alors que partout ailleurs on se donne tant de mal pour conserver les monuments anciens". In 1907 zal men het huizenblok, dat aanleunde tegen de Sint-Niklaaskerk en begrensd werd door de Cataloniëstraat en de Korte Ridderstraat afbreken en het plein thans genaamd Burgemeester Braunplein aanleggen. In 1960 zal ook het huizenblok begrensd door Poeljemarkt, Em. Braunplein en Botermarkt worden afgebroken.

13 juli : Men vraagt wevers bij Alf. Bodin, quai de Leers, Roubaix.

19 juli : Het slot van Ooidonk gebouwd in Spaans-Vlaamse stijl, dat sedert enkele jaren aan de heer 't Kint de Roodebeke-de Naeyer behoort, wordt hersteld. Beeldhouwer Geefs is belast met het beitelen van de wapenblazoenen.

De Begijnhoflaan is met zes nieuwe zitbanken verrijkt. Goed nieuws voor de wandelaars, die alhier naar de oefeningen van de velocipedisten komen zien.

25 juli : In de zaal Flora is er een vergadering van de eigenaars, die weigeren de belasting van 11 % op het kadastraal inkomen van de nieuw gebouwde huizen te betalen. De vergadering beslist de vrije associatie in te richten als kiesgenootschap.

27 juli : Gent was in de 19° eeuw een textielstad, Gent was ook een bloemenstad en een muziekstad. Denken we aan Mengal, Gevaert, Miry, Waelput, Van Gheluwe en de lange rij toondichters, die hun voetsporen zullen volgen. In 1869 won Jan Van den Eeden de prijs van Rome. Hij werd geboren te Gent op 25 december 1842 als zoon van een schoenmaker, die woonde op de hoek van de Goudstraat en de St.-Katelijnestraat. Reeds vroeg toonde de jonge Van den Eeden een grote aanleg voor muziek; hij volgde de lessen aan het conservatorium en behaalde er een hele reeks prijzen (kamermuziek, piano, samenzang). In 1865 nam hij een eerste maal deel aan de wedstrijd voor compositie, de Prijs van Rome. Hij schreef een cantate op een gedicht van Em. Hiel "De Wind", maar werd niet bekroond. In 1867 nam hij opnieuw deel samen met Hendrik Waelput en Leo Van Gheluwe.

H. Waelput kwam zegevierend uit de wedstrijd. In 1869 nam hij voor de derde maal deel aan de wedstrijd met de cantate Faust's laatste nacht. Op 24 juli schreef de Gazette van Gent :

“De stad Gent mag weder fier zijn op een harer zonen. Het is onze stadsgenoot, de heer Jan Van den Eeden, die met eenparige stemmen den eersten prijs behaald heeft in den grooten muzikalen prijskamp, gezegd van Rome. De heer Van den Eeden had voor zijne muziek den Vlaamschen tekst der cantate gekozen. Hiervoor verdient hij dubbel lof. Van den Eeden is, evenals oud-primus Waelput, en Leo Van Gheluwe, die in den laatsten prijskamp maar ééne stem min had voor den eersten prijs dan Waelput, een oud leerling van onze Gentsche muziekschool, die reeds zoo menige voortreffelijke muzikanten voortbracht. Allen zijn Vlamingen en werken met onze maëstros Benoit en Miry ter opbeuring en verspreiding van den Vlaamschen zang. Mogen wij roem dragen op onze Vlaamse schildersschool, wij zullen weldra met niet min fierheid mogen gewagen van onze Vlaamsche muziekschool.”

Op 26 juli had de plechtige ontvangst van de primus plaats. De huizen waren bevlagd; de straten waren vol kijklustigen. De feeststoet, waarin al de Gentse maatschappijen met hun vlag opstapten, begeleid door de muziekkorpsen van het leger trok van het station naar het stadhuis. Jan Van den Eeden zat in een open rijtuig in gezelschap van zijn vader, Hendrik Conscience en Em. Hiel. Op het stadhuis werd J. Van den Eeden gehuldigd door schepen A. Wagener, die hem toesprak in het Nederlands :

“Ik weet dat de zegepraal, die gij behaald hebt, geen gemakkelijke was. Ik ken u lang, vriend; ik heb uwe pogingen toegejuicht, in de moeilijke omstandigheden waarin gij u bevondt, want er bestond een vooroordeel, als zou de Vlaamsche taal niet in staat zijn om de accoorden der ziel uit te drukken, en gij hebt het tegendeel bewezen”

Als blijvende herinnering ontving Van den Eeden een gouden gedenkpenning. Nu trok de stoet naar het lokaal van de Melomanen. Eerst sprak voorzitter Motte, die aan de feesteling een lauwerkroon overhandigde. Daarna sprak Hendrik Conscience. Plaatsgebrek verhindert ons de feestrede van Conscience volledig weer te geven.

“Doch, ter gelegenheid van deze zegepraal zijn het niet alleen de vrienden van Gent, het zijn ook alle Vlamingen, alle vrienden der moedertaal, alle vrienden der kunst, die deelnemen in de vreugd over de zegepraal aan Van den Eeden te beurt gevallen. Het groote Gent van vroegere tijden blijft zijn verleden waardig. Nog krachtig weergalmen in zijne straten de Vlaamsche tonen evenals ten tijde van Arte-

velde. Het blijft steeds even trouw als vrijheidslievend, en moet het thans zijn goed en bloed niet meer verpanden tot herstelling van miskende rechten of verdediging van den vaderlandschen aard, in den vreedstijd van kunsten en wetenschappen kampt het even moedig, niet meer met wapens, maar met den geest, met het talent.

Gent schittert boven alle steden des lands uit, en dit weet men zoo goed, dat men, toen de uitslag van den prijskamp van Rome gekend was, in Brussel zegde : “ 't Is alweer 'nen Gentenaar !”

Na Conscience sprak Ph. Van Cauteren in naam van De Taal is gansch het Volk.

“Toen men voor eenige jaren durfde spreken van Vlaamsche muziek, dan haalden de oude pruiken verachtelijk de schouders op. Maar Miry en Van Peene maakten *Brigitta* en *Wit en Zwart*, en het Nederlandsch zangspel was in de wereld geroepen. Toen later Miry en Destanberg *Maria van Burgondië* en *Frans Ackerman* schiepen, en deze meesterlijke stukken zooveel bijval vonden dat zij in Brussel, veel meer vertooningen beleefden dan meestal de Fransche Opera's dan was ook de Nederlandsche opera ontstaan, en daalde merkelijk de toon der verachting der groote koppen van de muzikale wereld. En wanneer Benoit en Hiel *Lucifer* en hun *Schelde* deden opvoeren, dan hield de dam der onverschilligheid en minachting geen stand meer, en brak door onder de donderende toejuichingen die weergalmden, niet alleen binnen de grenzen van het kleine België, maar tot in de Nieuwe wereld, over den Atlantischen Oceaan !”

Ook Julius Vuylsteke huldigde Van den Eeden in naam van het Willemfonds. Daarna trok de feeststoet naar de Goudstraat, waar tot laat in de avond feest werd gevierd.

Tussen 1869 en 1878, jaar waarin hij directeur werd van de muziekschool te Mons, schreef van den Eeden een aantal werken : liederen, koren, oratoria - waaronder *Brutus* op tekst van Herder en opgevoerd op 15.8.1874 bij de inhuldiging van de Nederlandse Schouwburg te Antwerpen door de Melomanen en het Antwerps orkest onder de leiding van Peter Benoit - en de symfonie *De Geuzenstrijd* der 16° eeuw, opgevoerd in het Casino te Gent in 1876. Te Mons schreef hij nog een aantal werken. Jan Van den Eeden overleed te Mons in april 1917.

30 juli : Het Van Duyse-genootschap zal in zijn lokaal De Wolvin, Spiegelstraat 650 broden aan de noodlijdenden uitdelen.

31 juli : Met het oog op de sanering van de wijk Nederschelde, gelegen nabij het huidige Julius De Vigneplein, koopt het stadsbestuur twaalf

huisjes in de Kozijnstraat voor 30 350 fr., elf huisjes in de Veerstraat voor 33 535 fr. en 23 huisjes in de Kelderstraat voor 42 125 fr. De saneringswerken zullen pas in 1884 worden uitgevoerd; intussen werden de huisjes verhuurd. In totaal waren er zestig woningen, waarvan 37 aan minder dan 100 fr. per jaar werden verhuurd. Het huisje Veerstraat 103/2 werd verhuurd aan 65 fr. per jaar (1,25 fr. per week), het huisje Kozijnstraat 22 aan 56,68 fr. per jaar (1,09 fr. per week). (zie begroting 1870)

1 augustus : Het college van burgemeester en schepenen heeft een lijst van de bakkers met de prijzen waartegen ze het huisbrood verkopen, afgekondigd.

8 augustus : De Sint-Michielskerk is verrijkt met twee geschilderde gläseramen, gemaakt door Craponnier van Brussel.

11 augustus : Zaterdag zijn uit onze stad een vijftigtal arbeiders naar Parijs vertrokken om aldaar kolen te laden en te lossen. Men zegt, dat ze er vier frank per dag zullen verdienen. Vier frank schijnt veel, maar in Parijs te weinig om te leven.

20 augustus : Gisteren heeft men de nieuwgelegde Sint-Michielsbrug beproefd. Een wagen met zes paarden en beladen met 20 000 kg. is er overgereden.

27 augustus : Het gemeentebestuur van Heusden vraagt de machtiging om na voltooiing van de brug over de Schelde op de plaats Heusdenveer een tolrecht te heffen om in het onderhoud van de brug te voorzien. Hierbij het tarief : voetganger : 3 centimes, voetganger met kruiwagen 6 c., paard met ruiters 12 c., beladen paard 10 c., onbeladen paard 8 c., beladen ezel 6 c., onbeladen ezel 4 c., os 10 c., kalf, varken : 2 c., hond, schaap, bok, geit, speenvarken 1 c., rijtuig met 2 of 3 wielen 5 c., rijtuig met vier wielen : 35 c. De Gazette van Gent bemerkt dat de stad de tolrechten voor de overtocht van wegen en bruggen heeft afgeschaft en stelt voor de opcentimes ten voordele van de gemeente te verhogen.

2 september : De administratie van Bruggen en Wegen stelt voor de Veldstraat te brengen op tien meter breedte. De gemeenteraad is van oordeel, dat het wenselijk is deze straat op twaalf meter te brengen; de bijkomende kosten zijn ten laste van de stad. De straat zal enkel langs de rechter zijde worden verbreed en de uitvoering zal geschieden bij de nieuwbouw van de woningen. De verbreding zal pas in 1885 worden uitgevoerd en dit enkel voor het deel van Koornmarkt tot de Nodenaysteeg. Enkele gevels zijn merkwaardig : het neogotisch hoek-

huis, het huis nr. 8 met het opschrift "Huis Snoeck-Ducaju en zoon gesticht in 1782" (thans schoenwinkel Cecil en gebouwd rond 1885 en voornamelijk het huizenblok nr. 10-32 met de prachtige gevel getekend door Octaaf Van Rysselberghe en gebouwd in 1885. Bekijk eens deze gevel van de overzijde van de straat. Spijtig werd het gelijkvloers niet harmonisch verbouwd; de ganse gevel zou ook eens mogen opgefrist worden. In het midden was vroeger het huis Dutry-Colson. De gemeenteraad geeft aan het College de toelating de nodige onteigeningen te doen om het Oudburg te verbreden. Tenslotte keurt de gemeenteraad het ontwerp tot sanering van de wijk Nederschelde goed. Aan dit verslag ontleen we :

"L'insalubrité du quartier dont il s'agit est suffisamment expliquée par son assiette même, par l'étroitesse de ses rues et par leur direction tortueuse, par l'agglomération de ses maisons, petites, basses et humides, par ses enclos et les foyers d'immondices qui s'y accumulent en dépit de la surveillance la plus active et la plus intelligente. Elle s'explique encore par le voisinage du Bas-Escaut, cours d'eau sujet aux alternatives du flux et du reflux et dont les conditions sont telles qu'en été son lit est très-souvent à sec. Les égouts nombreux qui y aboutissent et qui devraient y charrier les eaux ménagères et autres produits, constituent pendant la saison des chaleurs des foyers d'émanations malsaines qui, de tout temps, ont fait de ce quartier un objet de dégout et de répulsion générale.

Ajoutez à cela une population qui, d'après les relevés officiels, s'élève à près de 4.000 âmes, engouffrées dans neuf rues seulement, privées d'air convenablement renouvelé, et vous ne serez pas étonnés que dans l'épidémie de choléra de 1854, la quatrième section, à laquelle appartient le quartier dont nous parlons, ait fourni le quart de la masse totale des cholériques, et qu'en 1859 ce nombre se soit élevé à plus du tiers, tandis qu'antérieurement, en 1852, lors de la première apparition du mal indien, le nombre des malades y fut si grand, que l'on se vit dans l'obligation d'établir un hôpital temporaire dans le voisinage."

Na het verslag van de gemeenteraad van 2 september wordt een ontwerp van het College opgesteld op 27.2.1868 met als titel Habitations d'ouvriers gepubliceerd. Dit verslag werd vermoedelijk niet voorgedragen aan de gemeenteraad; toch is het zo belangrijk, dat we er moeten bij stilstaan. "A ces populations dont on s'efforce de relever le niveau intellectuel et moral par l'instruction, il faut en même temps faire la vie matérielle moins dangereuse, moins dégradée et moins sordide qu'elle ne l'est aujourd'hui. Les habitations étroites, malsaines et malpropres de la population ouvrière détruisant en elle tout sentiment

de pudeur et de respect de soi-même, engendrent presque fatalement la promiscuité, l'ivrognerie et la débauche." Het verslag geeft de beschrijving van een woning gelegen Huidevettershoek.

L'air de chacune des deux chambrettes qui se trouvent au rez-de-chaussée et à l'étage dépasse à peine 9 mètres carrés.

Dans la première de ces pièces, dont l'espace est encore diminué par un portail et quelques meubles, il existe vis-à-vis de la porte une espèce de portière, à planches mal jointes, à charnières délabrées, qui ferme l'entrée du lieu d'aisance, et d'où s'exhale un air excessivement infect.

La chambre à coucher, qui n'a pas plus de dimensions que la première, est HABITÉE PAR LE PÈRE, LA MÈRE ET DIX ENFANTS.

La malpropreté de cette maison est affreuse, ainsi que la misère qu'éprouve la famille par des habillements déguenillés et des meubles devenus dégoûtants à force de négligence et de vétusté.

Daarna volgt een reglement, waarin bepaald wordt aan welke voorwaarden de arbeiderswoningen - (woningen niet in beluiken) moeten voldoen, alsmede de gebeurlijke sancties bij overtreding.

Art. 16. Outre la pénalité, le tribunal prononcera s'il y a lieu, la réparation de la contravention en ordonne la démolition des ouvrages élevés ou maintenus illégalement, et autorisera le Collège des bourgmestre et échevins à faire établir les lieux suivant les dispositions prescrites, aux frais des propriétaires.

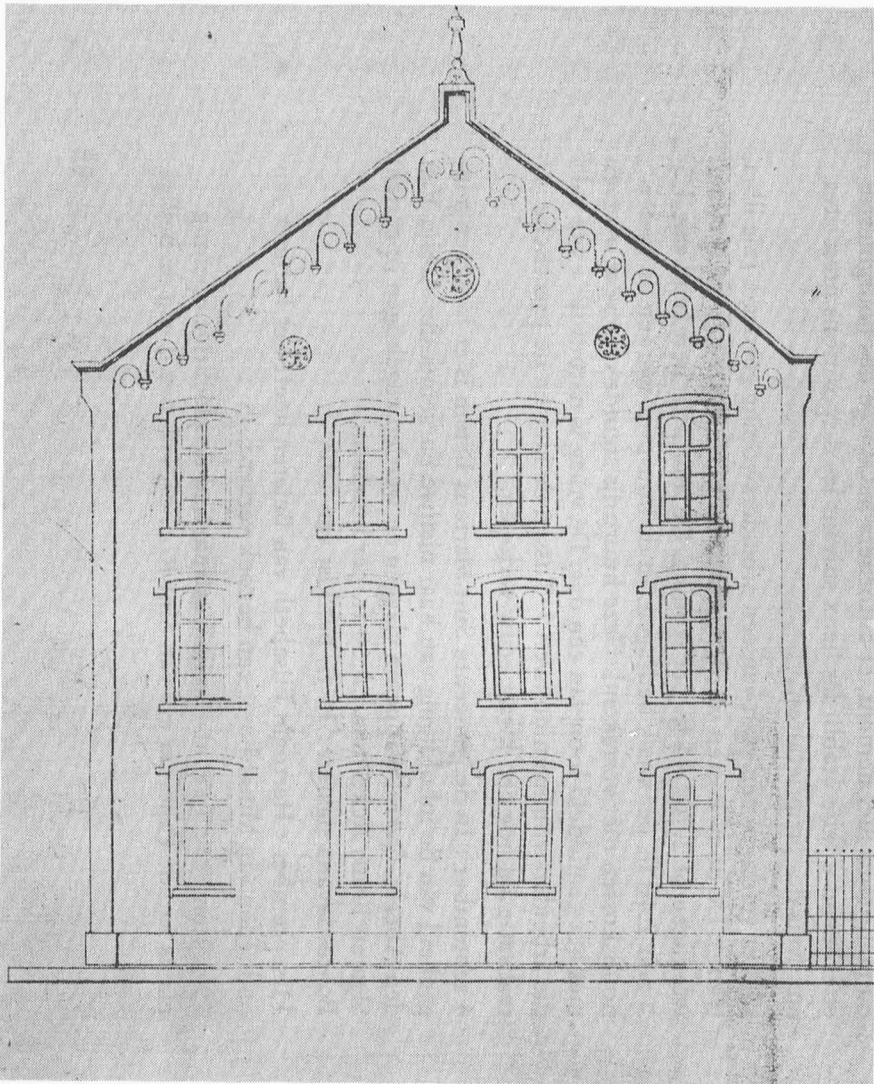
Bij het verslag is een plan van een arbeiderswoning gevoegd. (zie illustratie). De bouwkosten werden geraamd op 33.209,27 fr. voor twaalf woningen of 2.767,44 fr. per woning. De huurprijs berekend aan 4,5 % zou 2,40 fr. per week bedragen. In de huurprijs werden de onderhoudskosten niet verrekend. Deze huurprijs stemde ongeveer overeen met het gemiddeld loon van een dag. De vraag is natuurlijk : wie zal die arbeiderswoningen bouwen ? Tussen de idee en de practische realisatie zal nog een kwart eeuw verlopen.

4 september : In de gemeente Sint-Martens Latem is er feest ter gelegenheid van de inhuldiging van haar nieuwe burgemeester Albijn Van den Abeele. Overal wappeten vlaggen en werden zegebogen opgericht. Sigaren Frans Ackerman : 6,50 fr. per honderd.

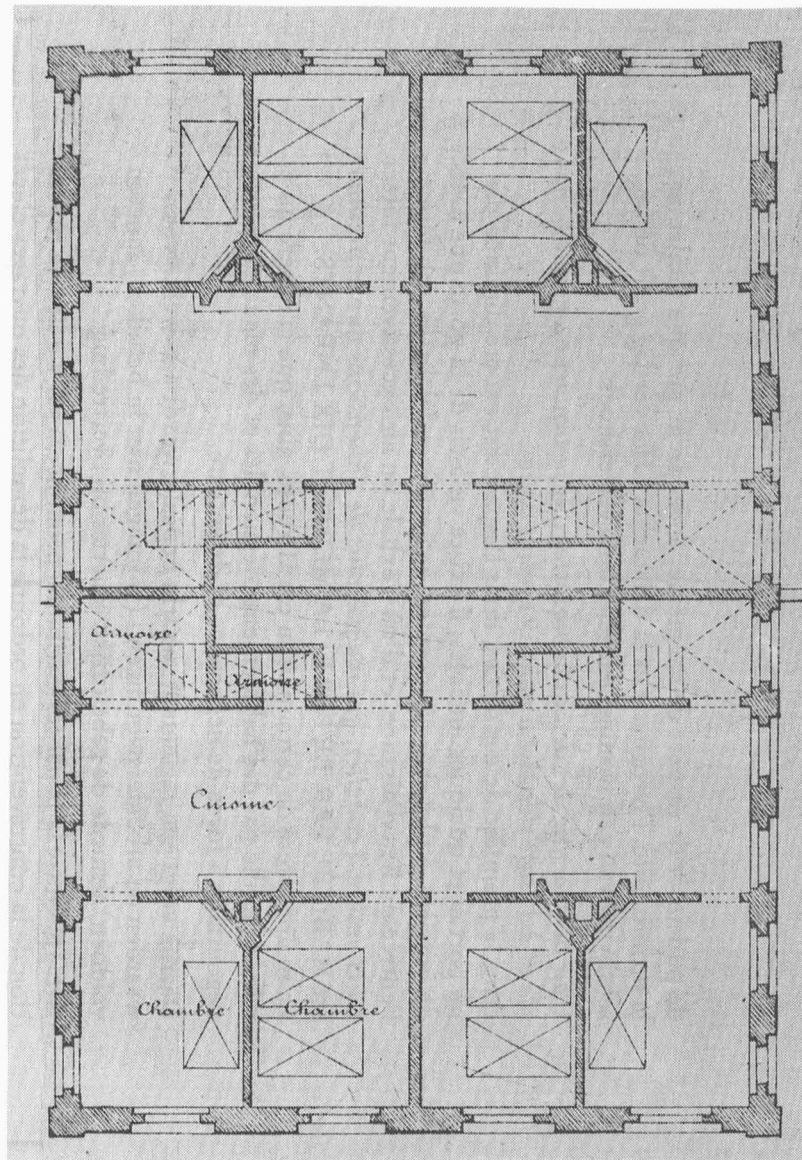
Echte Havana sigaren : 14 fr. per kist van 100.

11 september : Hertogin Elisabeth van Beieren heeft het kabinet van oudheden van Minard met een bezoek vereerd.

19 september : Te Sint-Denijs-Westrem had de plechtige opening plaats van de kapel ter ere van Sint-Rochus. Het beeld van de heilige

Plan van een arbeiderswoning. Elk gebouw omvat twaalf woningen. Elke woning is 7,5 m op 6 m. en bestaat uit een keuken van 6 m op 3,75 m en twee slaapkamers van 3 m op 3,75 m. Naast elk gebouw ligt een tuintje.

is plechtig van de parochiekerk naar de kapel gebracht.

29 september : De Gentse schilder Lod. Tijdgadt heeft een schilderij O.L. Vrouw van zeven Weeën gemaakt voor de kerk te Zomergem.

2 oktober : Willem Rogghé heeft een schone boekwinkel geopend; men verkoopt er ook waterverfschilderijen en tekeningen. De winkel was gelegen op de Kalandenberg.

10 oktober : Te koop een beluik van 18 woningen groot 370 m² in het Rozendaleken (aan de Bagattenstraat). Opbrengst 1547 fr. per jaar. De gemiddelde huur per week en per huisje was dus 1,65 fr.

20 oktober : De gemeenteraad van Wetteren heeft beslist een nieuw gemeentehuis te bouwen met een monumentale voorgevel. Het plan werd getekend door architect De Noyette van Gentbrugge.

26 oktober : Op 26, 27 en 28 oktober werden gemeenteraadsverkiezingen gehouden ter vervanging van de helft van de gemeenteraad. Deze verkiezing was zeer belangrijk; niet alleen was er een strijd tussen twee lijsten, tevens was er bij de liberalen een innerlijke strijd tussen doctrinair en progressisten. We kunnen het onderwerp slechts zeer bondig, werkelijk al te bondig behandelen en willen belangstellende lezers verwijzen naar de grondige studie (86 blz.) van Frida Martens "Politiek en Pers. De verkiezingen van de gemeenteraad te Gent 1869" verschenen in de Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde 1966.

De samenstelling van de liberale lijst werd een lange geschiedenis. Op 17 september vergaderden reeds de zeven ondercomités, die een lijst met 58 kandidaten opstelden. Op 2 oktober vergaderden de ondercomités opnieuw om thans een voorlopige lijst met zeventien kandidaten op te stellen. Normaal worden de uittredende leden, die hun mandaat wensen te vernieuwen, weer voorgesteld. Van de elf uittredende gemeenteraadsleden werden er drie niet voorgesteld (J. de Hemptinne, Vandenberghen en Lebègue). Van de zeventien voorgestelde kandidaten behoorden er twaalf tot de progressieve richting, waarvan er nochtans vijf een mandaat zullen weigeren. Thans was het de beurt aan de kiescommissie : die telde 29 leden, vijftien leden middencomité en twee afgevaardigden per ondercomité. De kiescommissie, waarvan 26 aanwezig waren - 19 doctrinair en 7 progressisten - kwam samen op 8 oktober. Er werd nu een lijst opgesteld met 22 kandidaten : aan de elf overgebleven kandidaten van de ondercomités - ook een zekere Ch. de Hemptinne had zich teruggetrokken - werden elf kandidaten toegevoegd, waaronder de drie uittredende gemeenteraadsleden, die door de ondercomités waren geweerd. De elf toegevoegde kandidaten be-

hoorden allen tot de doctrinaire richting. Op 18 oktober ging de algemene vergadering van de liberale associatie door in de Troonzaal op het stadhuis, waarna werd gepold. Van de 22 kandidaten behoorden er thans nog zeven tot de progressieve richting, waarvan vier uittredend waren. Vooraf was een vinnige strijd gevoerd tussen Le Journal de Gand en de Stad Gent, die beiden de doctrinair verdedigden en La Flandre die opkwam voor de progressieven. Aan de poll namen 491 leden deel. Er moest nu een lijst opgesteld worden met vijftien kandidaten plus een lijst met twee kandidaten. Voor de lijst met 15 kandidaten werden alle uittredende gemeenteraadsleden verkozen met uitzondering van P. Voituron. Deze lijst telde nu twaalf doctrinair en drie progressisten (de Maere, de Coster en Laurent). Voor de tweede lijst behaalde enkel Guequier de meerderheid en kwam er een ballotage tussen Renard-Mareska en J. Vuylsteke, die gewonnen werd door Vuylsteke. Het groot slachtoffer van de poll was dus Voituron. F. Martens schrijft : "Zijn nederlaag betekende dan wel ook een uitspraak door de liberale associatie op zijn beleid én als schepen van openbare werken én als gemeenteraadslid". Zeker hadden de doctrinair bezwaren tegen Voituron : hij had de belasting van de 11 % sterk verdedigd, maar de meerderheid van de gemeenteraad had toch de belasting gestemd. Persoonlijk denken we dat er andere redenen waren om Voituron te wippen : zijn medewerking aan Le Travailleur Associé was zeker gekend en de artikels, die verschenen in La Flandre ademden dezelfde geestesrichting. De scherpe aanvallen op de doctrinair van La Flandre hebben zeker kwaad bloed gezet. We kennen de redacteurs van La Flandre niet, maar zeker is, dat indien Voituron er persoonlijk niet aan meewerkte - wat we nochtans durven veronderstellen - hij toch nauw betrokken was bij het weekblad. Pas op 20 oktober - dus zes dagen voor de verkiezing - verscheen de kandidatenlijst van de tegenpartij, die op 22 oktober in de kranten zal verschijnen. We weten niet hoe deze lijst werd samengesteld, maar het moet een moeilijk geval geworden zijn. Oorspronkelijk ontstaan als antwoord op de 11 % belasting door de gemeenteraad aangenomen op 27.4.1868 en na vergaderingen op 10 mei 1868 en op 6 juni en 25 juli 1869, datum waarop een Kiesgenootschap werd gevormd en nog een vergadering op 5 september, werd de oppositie aanvankelijk gesteund door de Beurzencourant gevolgd door de Nouvelliste. Het is echter begrijpelijk, dat allen, die tegen het liberaal gemeentebestuur zijn hun sympathie en later ook hun steun aan de tegenpartij zullen betuigen met als gevolg dat de liberalen de lijst als katholiek zullen bestempelen. Deze lijst telt echter geen politieke figuren - een viertal

advocaten, drie grondeigenaars, twee aannemers. Voor de katholieke partij is de verkiezing wel interessant : de mogelijkheid dat de liberalen het onderspit kunnen delven is niet te versmaden en dit zonder zelf openlijk in het strijdperk te treden. Bovendien is er volgend jaar parlamentsverkiezing en de gemeenteraadsverkiezing kan zeker als een aanloop beschouwd worden en een inzicht geven van de huidige politieke verhouding te Gent, verhouding die beslissend is voor de uitslag van de parlamentsverkiezingen, want we hebben in 1866 gezien, dat een geringe verschuiving in het kiezerskorps de uitslag volledig kan doen omkeren.

Beluisteren we nu even de pers.

Onder de titel "Les beaux noms. Les familles à ramener. Les perpétuels" schrijft het progressistisch weekblad *La Flandre* : "Du moment où le candidat proposé portait un beau nom, appartenait à une famille à ramener ou était un perpétuel, l'électeur n'avait plus rien à exiger et devait aveuglément voter pour lui" en verduidelijkt verder : "Famille à ramener: son libéralisme consiste en général à aller au spectacle, à faire partie de la Concorde et à lire le *Journal de Gand*", "les électeurs n'avaient pas à s'inquiéter de la manière dont leur mandataire s'acquittait de sa tâche. Une fois entré, l'élu devenait un perpétuel". Volgens *La Flandre* echter moeten de leden van de liberale associatie enkel vragen of de voorgestelde kandidaat liberaal, eerlijk en bekwaam is de zaken van de stad te besturen. Voorwaar een scherpe aanval. Op 12 oktober schrijft *La Flandre* : "Une différence profonde sépare les progressistes et les doctrinaires. Les premiers veulent entrer résolument dans la voie de la liberté et de l'égalité; ils réclament l'extension du droit de suffrage, le changement radical de notre système militaire, la réforme des impôts, la reconnaissance du droit des flamands. Les doctrinaires sont ennemis de ces réformes. Appeler au scrutin d'autres que les censitaires de 42 fr. c'est la révolution. La réorganisation militaire c'est l'égalité entre leurs fils et les enfants des pauvres et cette égalité ils l'on en horreur".

Alzo kennen we het programma van de progressisten, programma dat echter niets te zien heeft met gemeenteraadsverkiezingen, maar ook de progressisten denken reeds aan volgend jaar.

Even willen we stilstaan bij het voorstel tot uitbreiding van het stemrecht. Om stemrecht te hebben moest men 42 fr. belasting per jaar betalen. We hebben even in de *Wegwijzer* voor 1870 enkele beroepen onderzocht. Van de 125 te Gent gevestigde advocaten hadden er 24 geen stemrecht (19 %). Elf van de Gentse geneesheren op 76 hadden evenmin stemrecht (14,5 %). We troffen ook negen hoogleraars aan, die

BERNARD VAN HAMME EN ZON,
Botermarkt, n° 2, te Gent.

HUIS, 15 JAAR BESTAANDE.

BERNARD VAN HAMME heeft de eer het publiek kenbaar te maken, dat hij zich van heden af gelast, even als op vorige jaren, met het lottrekken, in of uit, alsook met het stellen van Substituanten en Remplaçanten. Hij beveelt zich in de gunst van eenieder.

Nationale Militie.

HUIS DE SMET-DE SMET,

eertijds Kamstraat, n° 18, nu gevestigd
Dampoortstraat, n° 14, te Gent.

29 Jaar bestaan.

Seraphien de Smet heeft de eer het publiek kenbaar te maken, dat hij zich gelast als vorige jaren met de lottrekking, daarin of daaruit, alsook met het stellen van Substituanten en Remplaçanten. — Alle dagen sprekeijk, uitgezonderd de donderdagen en zondagen, op welke dagen hij zich te Escloo, Staticstraat, 18, bevindt.

Hij beveelt zich aan de gunst van eenieder.

LOTTREKKINGEN.

Huis van den Bossche, te Gent.

Pieter van den Bossche, heeft de eer het publiek kenbaar te maken, dat hij zich gelast als vorige jaren met het Lottrekken daarin of daaruit, als ook het stellen van Substituanten en Remplaçanten. Betaalbaar eene maand na de inlijving.

Alle dagen sprekeijk, Zakkehandstraat, n° 11, op het einde van de Abeelstraat.

Nationale Militie.

ALGEMEEN AGENTSCHAP
van

MILITAIRE REMPLACEMENTEN,
GEWAARBODD.

E.-A. DE MUYNOCK,
Roode Torenstraat, 19, (aan de Pasbrug),
GENT.

Belangrijk Bericht aan de Huisvaders.

De heer **DE MUYNOCK** heeft de eer het gesachte Publiek kenbaar te maken, dat hij zich gelast, gelijk vorige jaren, met het loten er in of uit, aan zeer geringe prijzen; hij gelast zich ook, na de loting, met het plaatsen van remplaçanten en substituanten.

Men kan zich op alle tijdstippen van het jaar verzekeren, zonder eenige kosten van beschrijven; de betalingen moeten naar geschieden nadat de vaders van familie gecontracteerd, en de volle verzekering hebben, dat hunne zoons ten volle vrij zijn van de militie, en dit door echte stukken, zoals vrijstelling, enz.

Hij hoopt met zulke eertijke wijze van handelen, dat het gederd publiek hem zal gunstig zijn en het vertrouwen schenken.

niet mochten stemmen, waaronder de vermaarde rechtskundige prof. Haus. Maar 128 van de 282 Gentse bakkers mogen wel kiezen. Het aantal herbergiers met stemrecht is niet te tellen. We moeten er wel aan toevoegen, dat een aantal, die in 1870 geen stemrecht hebben, dit wel zullen verwerven, nadat ze zullen geërfd hebben. Dat zo veel winkeliers stemrecht hebben, komt door het patentrecht. Van de 22 stagiairs (advocaten) waaronder we Albert en Hip. Callier, Fl. Van Duyse en Jules de Vigne aantreffen, heeft er slechts een stemrecht. Het is een zonderlinge toestand. Onder de leeraars, onderwijzers en kunstenaars treft men practisch geen stemgerechtigden aan. Op 16 oktober schrijft Het Volksbelang dat het eens is met het programma van La Flandre : meer onafhankelijkheid van de gemeenteraad tegenover het centraal bestuur, openbaar onderwijs in de

moedertaal. Wat later schrijft Het Volksbelang : "De lijst der onafhankelijke farceurs : een oprechte hutsepot, beter : een waterzooi uit

visch van beneden stake (= vis van slechte kwaliteit), blieken die reeds meermaals gekookt en afgekookt zijn en andere afval”.

Gent had zich zeker niet te loven van het centraal bestuur : het kanaal van Terneuzen - zo belangrijk voor Gent - werd niet verbeterd, de werken aan de ringspoorweg lagen praktisch stil, het probleem van de citadel werd niet opgelost. Daarentegen schonk de regering aan Brussel miljoenen voor openbare werken en de Gentenaar Vander Stichelen was minister en tot eind 1867 minister van Openbare Werken. Dit alles schreef men toe aan “lamlendige goedmoedigheid van de gemeentelijke overheden en de Gentse liberale parlementairen.”

Aanvankelijk ziet *Le Bien Public* de strijd tussen de twee vleugels van de liberale partij met leedvermaak. Op 5 oktober schreef *Le Bien Public* : “Une lutte devait s’engager entre les deux nuances du libéralisme gantois : le libéralisme doctrinaire, représenté par la loge Le Septentrion et par le Journal de Gand et le libéralisme avancé représenté par la loge La Liberté et par le journal La Flandre”. Op 23 oktober publiceert *Le Bien Public* de kandidatenlijst van de Société électorale en schrijft er bij : als men ons vraagt of we deze lijst patroneren, antwoorden wij “résolûment non”. Wel bevat de lijst enkele “noms honorables offrant des garanties de modération et d’équité”, maar de nieuwe kandidaten zijn niet de kandidaten van onze keus. “Nous ne saurions les reconnaître pour nos interprètes et nos défenseurs”. Indien ze zegevieren “nous applaudirons franchement”, indien ze verliezen “nous regretterons, mais ce n’est pas nous qu’elle aurait vaincus”. (elle : bedoeld de liberalen)

Thans luisteren we even naar *Le Nouvelliste de Gand*. Op 8 september schrijft de krant : “Ce sera le premier pas dans la guerre d’extermination de la coterie doctrinaire, qui a trop longtemps pesé sur nous et que le Gantois reprenant sa légitime fierté, est décidé à faire enfin disparaître”. Op 4 oktober brengt *Le Nouvelliste* kritiek uit op de aanleg van de square aan het Artevelde plein : “Restreindre la superficie du square est un devoir dont on peut se dispenser. Si les plantations envahissent la majeure partie des places publiques il est inutile, ce nous semble-t-il, d’en construire au coeur de la cité”. Enkele citaten van 13 oktober : “La coterie renversée, l’injustice et le favoritisme disparaîtront avec elle.” “Mettre un terme à la progression incessante des impôts”. “La ville de Gand reprendra le rang et la dignité que la bassesse et la couardise lui ont fait perdre”. “La boulevardomanie de M. de Maere pendant son échevinat a puissamment contribué à la ruine des finances communales”. “Nous pouvons prédire que le règne de la coterie touche à sa fin. Aucun homme sincèrement libéral et ami de

la liberté la plus large ne pourra manquer de donner sa voix au libéraux indépendants". Deze zin heeft zeker de bedoeling verwarring te stichten bij de kiezers.

Pas op 22 oktober publiceert Le Nouvelliste de kandidatenlijst samen met een kiesmanifest en dit in de beide talen : "Wij willen den politiek en den partijgeest uit het stadhuis bannen."

De uitslag van de verkiezing op 26 oktober was als volgt :

Aantal stemgerechtigden : 4128

Aantal kiezers : 3512 (opkomst 85,1 %)

Niet geldige stemmen : 36

Volstreckte meerderheid : 1739

Liberalen

de Kerchove de Denterghem	2118
De Leu, Armand	2028
De Coster-Wittocx, Jan B ^{te}	2050
Van Hecke, E.	1989
Scribe, G.	2057
Lebègue, Karel-Frederik	2047
De Hemptinne-De Smet, Jules	2086
Van den Berghe, A.	1970
de Maere-Limnander, Aug.	2053
Laurent, François	1738
Groverman, Octaaf	2098
Vermandel, Lodewijk	1988
Dierman-Seth	1942
Duhayon-Van Duyn	1889
De Meulemeester, Adolf	1996

Vrije Burgers

Angelet, B., advokaat	1360
Boterdaele, J.-B., bouwkundige aannemer	1360
Claeys-Waterloos	1592
Deleplanque, Alfons, fabrikant	1325
De Meersman, Th.-Eug.	1439
De Smet-Delange	1538
Douterlingue-Uytterhaegen	1301
Hebbelynck, Fr., avoué	1471
Hye-Decrom	1416
Lion, Bern., bouwkundige aannemer	1454
Mestdagh, Liv., advokaat	1434
Snellaert, geneesheer	1419
Speelman, Ferd.-Jos., advokaat	1376

BERICHT.

De heeren Kiezers worden verwittigt dat indien er, tijdens de kiezingen van den **26 October 1869**, een scrutijn van ballotering moest geopend worden, deze werking 's anderdags **27 October**, om **10 ure 's morgens**, zou plaats hebben.

De heeren Kiezers zullen er den **27** om **9 ure 's morgens** van onderricht worden, door het geluid der klok van het Belfort.

A V I S.

MM. les Électeurs sont prévenus que si, lors des élections du **26 Octobre 1869**, il devait être ouvert un scrutin de ballottage, cette opération aurait lieu le lendemain **27 Octobre**, à **10 heures du matin**.

MM. les Électeurs en seront avertis le **27 à 9 heures du matin**, par le son de la cloche du Belfroi.

Van den Hove-Muys 1355
 Van der Straeten, Lod. 1357

Veertien liberalen werden dus rechtstreeks verkozen. Laurent kwam één stem te kort en had een 300 stemmen minder dan de meeste liberale kandidaten. Er kwam dus een ballotage tussen Laurent en Claeys-Waterloos, die het grootst aantal stemmen had behaald bij de Vrije Burgers.

Bij de confrontatie van twee lijsten behaalden de liberalen te Gent telkens ongeveer twee derde van de stemmen; thans behaalden ze slechts 58,61 %. De liberale partij heeft dus zeker een aantal kiezers verloren. Op 25 oktober, de dag voor de verkiezing, had Le Bien Public een artikel gewijd aan Laurent en schreef: "Il n'y aurait sur la liste libérale que ce nom jacobin, qu'il suffirait pour déterminer les catholiques à combattre énergiquement et résolûment les candidats qui ne rougisent pas de se déclarer solidaires d'un pareil énergumène". Op 28 oktober zal le Bien Public ons vertellen, dat de avond van 26 oktober de ballotage voor de volgende dag in de Cercle catholique druk werd voorbereid. De uitslag van de ballotage was als volgt :

Laurent 1549 stemmen
 Claeys-Waterloos 1528 stemmen

Het verschil in aantal stemmen van de twee kandidaten, dat bij de eerste beurt 146 stemmen bedroeg, was dus geslonken tot een verschil van 21 stemmen. We krijgen dus een bevestiging, dat een aantal liberale kiezers het niet eens waren met de ideeën van Fr. Laurent.

Op donderdag 28 oktober had dan nog de tussentijdse verkiezing plaats voor twee vrijgekomen zetels. Door de Vrije Burgers was eerst Hebbelynck en Jansen voorgedragen, later werden door de Beurzen-courant Claeys-Waterloos en De Smet voorgesteld.

De uitslag was als volgt :

Liberalen :		Vrije Burgers :	
Guequier-Dutry	1 715 stemmen	Hebbelinck	207 stemmen
Vuyksteke J.	1 693 stemmen	Janson	206 stemmen
		Claeys-Waterloos	99 stemmen
		De Smet-De Lange	89 stemmen

De langste gemeenteraadsverkiezing in de Gentse geschiedenis was voorbij. De liberalen hadden al de zetels gewonnen.

Nog even luisteren we nog naar Le Nouvelliste van 28 oktober: "Le parti libéral et le parti catholique se balancent depuis quelques années dans nos murs et l'on peut évaluer que de chaque côté mille à douze cents électeurs acceptent le mot d'ordre sans murmurer ni raisonner; c'est l'obéissance passive du troupiér pour la consigne émanée d'un

côté de la Loge, de l'autre de la sacristie. Il reste un millier d'électeurs indépendant". Volgens Le Nouvelliste was het verlies van de lijst van de Vrije Burgers toe te schrijven aan organisatiegebrek. Le Nouvelliste besluit "La lutte recommencera au mois de juin prochain". Hier verraadt Le Nouvelliste, dat het ook voor deze krant gaat om meer dan louter gemeentebelangen.

20 november : De Koormaatschappij biedt aan de Maere een banket aan. In een toespraak verklaarde de Maere : "Nog veel is er te doen aan de politieke en maatschappelijke hervorming en de eensgezindheid is meer dan noodzakelijk. Het arrondissement Gent houdt het ministerie in handen. Indien er dus oneenigheid kwam in onze rangen, zouden onze krachten zich verdeelen en de aanstaande verkiezingen van juni een volledige stilstand van onze zaak kunnen worden".

Door de Vlaamsch Liberale Vereeniging werd aan J. Vuylsteke een banket aangeboden. J. Vuylsteke wees in een toespraak op de drievoudige plichten van de Vlaming : strijd tegen het geestelijk overwicht, noodzakelijkheid van hervormingen : uitbreiding kiesrecht, afschaffing bloedwet, oplossing van het Vlaams vraagstuk. (Volksbelang).

6 december : Gemeenteraadslid Guèquier-De Coster neemt ontslag en wordt vervangen door zijn zoon J. Guèquier. Ook J. Vuylsteke doet zijn intrede in de gemeenteraad. Burggraave interpelleert het college over de verbetering van de haven, over de werken aan de ringspoorweg en over de afbraak van de citadel. In werkelijkheid gaat de kritiek van Burggraave naar de zwakke houding van de Gentse parlementairen tegenover het ministerie. Ook J. Vuylsteke voerde het woord en als verwoed vlaamsgezind sprak hij in het Nederlands, in zijn moedertaal. In het verleden was dit slechts zeer uitzonderlijk gebeurd. Fr. Laurent, die geen Nederlands begreep, maakte zich kwaad en reageerde met een tweetal zinnen in zijn Luxemburgs dialect, waarna hij verder in het Frans sprak.

In 1869 waren de broodprijzen matig : het gebuild brood kostte tussen de 34 tot 37 centimes; het ongebuild brood tussen 27 en 29 cent. en het roggebrood tussen 20 en 23 centimes. Het Liefdadigheidsbureau steunde 3352 gezinnen met 9 150 personen, waarvan 28,8 % ouder waren dan zestig jaar en 23,8 % jonger dan twaalf jaar.

In 1869 werden Mahatma Gandhi, Henri Matisse en H. Chamberlain, minister-president in 1938, de man met de paraplu, geboren en A. de Lamartine en Hector Berlioz overleden. Tolstoi schreef "Oorlog en Vrede" en J. Verne zijn "20 000 Mijlen onder de Zee". De voornaamste ontdekking was zeker de tabel met het periodiek systeem van de Russische scheikundige Mendelejew (1834-1907). Op 5 november 1869

werd het Suez-kanaal geopend. In Oostenrijk worden de eerste postkaarten gedrukt.

M. STEELS

DE PETERCELLEPOORT

De Petercellepoort was gelegen op het einde van de huidige Kortrijksestraat. Zij ontleent haar Latijnse naam aan de Sint-Pietersabdij : Petri cella, waarvan de Vlaamse vorm Petercelle. De poort was reeds zo genoemd in de stadsrekeningen van 1325-1326 : "Item iij soude-nieren die men dede staen Puedersellen porten". In de rekeningen van de volgende jaren is er meermaals sprake van de wachten aan de Petercellepoort. Tevens worden de vergoedingen aan de bedienden belast met het openen en sluiten van de stadspoorten vermeld. Naast de oorspronkelijke naam werd de poort ook Kortrijkse Poort genoemd. In 1808 werd ze Napoleonpoort genoemd. Na 1815 kreeg ze natuurlijk haar oude benaming : Petercellepoort of Kortrijkse Poort. Omstreeks 1890 werd dit deel van de stad nog aangeduid door "buiten de Petercellepoort" of "buiten de Kortrijkse Poort". Vandaar ook de naam van het kort straatje van de IJzerlaan tot aan de Leie : de Petercellestraat (vroeger Peterseliestraat : een vergissing omdat men de oorsprong van het woord niet meer kende).

Tijdens de godsdienstonlusten in de tweede helft van de zestiende eeuw werden verdedigingsstellingen gebouwd rond de stad. Enkele poorten werden versterkt of herbouwd. De Petercellepoort was volledig herbouwd in 1579. De plannen van de versterkingen worden bewaard in een bundel van 1590 in het Stadsarchief : "Register inhoudende chaerten of descriptien figurative van der fortificatie int ronde deser stede van Ghendt, ende van alle departien van de gronden van erfven die deur de selve fortificatie vermindert ende vercort zyn, midts-gaders de verbaelen daer patien per numeros in ghedistingueert staen..., door Jan de Buck".

Op dit plan bemerken we tussen de Jan Palfijnbrug en de Schelde twee halve manen ter verdediging van de Petercellepoort en de Heuverpoort. Men bemerkt er ook twee bastions op, genaamd 's Graven Bollewerck en Oranje Bollewerck. Achter de Bijloke bevonden zich nog twee bastions ter verdediging van de Leie.

Het gebeurde herhaaldelijk, dat de hoofden van de terechtgestelden